

Συνέδριο Β' ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ 1924-1935

Αποτιμήσεις και προβληματισμοί έναν αιώνα μετά

ΨΗΦΙΣΜΑ

Περί εκπτώσεως της Δυναστείας
και ανακηρύξεως της Δημοκρατίας

Συνεδρίασις ΔΗ' της 25 Μαρτίου 1924

Η Δ' εν Αθήναις Συνέλευσις των Ελλήνων

Η Δ' Συντακτική των Ελλήνων Συνέλευσις, έχουσα προ οφθαλμών τα δεινά που επεσώρευsen εις το Έθνος η Δυναστεία των Γλυξούργων και με την πεποίθησιν ότι μόνον το Δημοκρατικόν Πολίτευμα, το ανταποκρινόμενον εις τον χαρακτήρα του Ελληνικού Λαού, τας πολιτικάς του συνηθείας και την Κοινοβουλευτικήν του ανατροφήν, δύναται να ασφαλίση τας ελευθερίας του και να τον βοηθήση να προαχθή ηθικώς, να αναλάβη οικονομικώς και να εξυψώση από πάσης απόψεως τον πολιτισμόν του,

ΨΗΦΙΖΕΙ

1) Κηρύττει οριστικώς έκπτωτον την Δυναστείαν των Γλυξούργων, στερεί όλα τα μέλη αυτής παντός δικαιώματος διαδοχής επί του Θρόνου και της ελληνικής ιθαγενείας και απαγορεύει εις αυτά την εν Ελλάδι διαμονήν.

2) Αποφασίζει να συνταχθή η Ελλάς εις Δημοκρατίαν κοινοβουλευτικής μορφής, υπό τον όρον εγκρίσεως της αποφάσεως αυτής αμέσως υπό του Λαού διά Δημοψηφίσματος, ούτινος αι λεπτομέρειαι περιλαμβάνουσαι τον

χρόνον, τον τρόπον της ενεργείας και τας εγγυήσεις της αμερολήπτου διεξαγωγής του, θέλουν κανονισθῇ διά Διατάγματος.

3) Επιτρέπει την αναγκαστικήν απαλλοτριώσιν των κτημάτων των ανηκόντων εις μέλη της εκπτώτου Δυναστείας.

Κτήματα περιελθόντα εις μέλη της εκπτώτου Δυναστείας, εκ δωρεάς του Δημοσίου, δήμων, κοινοτήτων ή νομικών προσώπων ή αποκτηθέντα ή κατασκευασθέντα δι' εθνικών εράνων, περιέρχονται αυτοδικαίως, άνευ ουδεμίας αποζημιώσεως, εις το Δημόσιον ή τους οικείους δήμους, κοινότητας ή νομικά πρόσωπα.

4) Ο Ναύαρχος Παύλος Κουντουριώτης θέλει εξακολουθήσει να εκτελή, ως μέχρι τούδε, καθήκοντα ρυθμιστού του Πολιτεύματος μέχρι συντάξεως του Δημοκρατικού Χάρτου της Ελλάδος.

Εν Αθήναις
τη 25 Μαρτίου 1924
Ο Πρόεδρος
Κ. Ρακτιβάν

28, 29, 30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΠΑΣΤΕΡ

Το Συνέδριο
διοργανώνεται από το
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
στις 28, 29 και 30
Νοεμβρίου 2024

.....

Χώρος διεξαγωγής Συνεδρίου
Ινστιτούτο Παστέρ,
(είσοδος από οδό Ι. Αθανασιάδου, μετρό Αμπελόκηποι)

Εμπρός, 25 Μαρτίου 1924

ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ της 25 Νοεμβρίου 1935

Έλληνες, υπείκων εις την πάνδημον πρόσκλησιν υμών, επανέρχομαι και πάλιν εις την προσφιλή μας πατρίδα, αφού επί δώδεκα έτη έμεινα μακράν αυτής. [...]

Σήμερον, ότε καλούμαι και πάλιν εις τα υψηλά Μου καθήκοντα, είμαι εξ ολοκλήρου έτοιμος να διαθέσω όλας τας δυνάμεις Μου, όλην Μου την πείραν, όλην την ενεργητικότητά Μου, διά την ηθικήν και υλικήν προαγωγήν ολοκλήρου του λαού Μου, άνευ ουδεμίας εξαιρέσεως. Παραδίδω εις την λήθην το παρελθόν και έχω την απόφασιν να εξασφαλίσω ισότητα και δικαιοσύνην απόλυτον δι' όλους.

Η αποκατάστασις εθνικής ενότητος και αλληλεγγύης και η ειλικρινής συνεργασία όλων των Ελλήνων υπό τας οδηγίας και την διεύθυνσιν των Κυβερνήσεων Μου, θα φέρη και πάλιν την Ελλάδα μας εις ημέρας ευτυχίας και δόξης, ομοίας προς εκείνας τας οποίας είδεν υπό τον αείμνηστον Πάππον Μου και τον ένδοξον Πατέρα Μου.

Ζήτω η Πατρίς!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

Πέμπτη 28 Νοεμβρίου

10.00: Χαιρετισμός του Νικόλαου Παπαζαρκάδα, Διευθυντή Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΕΔΕ

10.30: Αιμιλία Σαλβάνου

Ιστορία της ιστοριογραφίας του Μεσοπολέμου: Η συζήτηση για τη Β΄ Ελληνική Δημοκρατία

10.50: Παναγιώτης Κουστένης

Η νεόκοπη κομματική δημοκρατία και οι πολιτικοί-θεσμικοί περιορισμοί της

11.10: Ευθύμης Παπαβλασόπουλος

Β΄ Ελληνική Δημοκρατία: Ένα α(λυσι)τελές καθεστώς διαρκούς έκτακτης ανάγκης;

11.30: Ελπίδα Βόγλη

Με την προσδοκία της Δημοκρατίας: Η Μικρή Αντάντ των Ελληνίδων και ο αγώνας τους για τα δικαιώματα της γυναίκας

11.50: Συζήτηση

12.10: Διάλειμμα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΕΛΕΝΗ ΚΥΡΑΜΑΡΓΙΟΥ

12.30: Γιάννης Παπακονδύλης

Τοπική αυτοδιοίκηση και Β΄ Ελληνική Δημοκρατία: προσδοκίες, ελπίδες, ματαιώσεις

12.50: Μαρία Τατάγια - Θεοδόσης

Τσιρώνης - Νικόλαος (Κόλιας) Μαραντζίδης

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης κατά την περίοδο της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας

13.10: Ρόδης Λοχαΐτης

«Παλαιοί και νέοι εχθροί» του Κράτους. Τιμωρημένοι αιρετοί προσφεύγουν στο Συμβούλιο της Επικρατείας

13.30: Συζήτηση

13.50: Μεσημεριανή ανάπαυλα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΣΟΥΡΗΣ

15.30: Δημήτρης Μπαχάρας

Η εγκαθίδρυση της Αβασίλευτης Δημοκρατίας του 1924: Μια ευρωπαϊκή δημοκρατία του Μεσοπολέμου;

15.50: Σάββας Γ. Τεγόπουλος

Η δημόσια αντιπαράθεση Σβώλου-Βενιζέλου για τη διάλυση της Βουλής του 1932: συνταγματικός σχολαστικισμός ή πολιτικός τακτικισμός;

16.10: Μαργαρίτα Λιάγκα

«Η Δημοκρατία πρέπει να είναι η άκρα αντίθεση του βασιλικού θεσμού». Ο πολιτικός σύλλογος «Δημοκρατική Άμυνα», 1933-1935

16.20: Συζήτηση

16.40: Διάλειμμα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΛΙΝΑ ΛΟΥΒΗ

17.00: Χαράλαμπος Κουρουνδής

«Ο οικονομικός κόσμος είναι ουσιαστικώτερος και επιβλητικώτερος του πολιτικού»: (Προ)τάσεις υπέρβασης της φιλελεύθερης δημοκρατίας και συνταγματισμός στη Β΄ Ελληνική Δημοκρατία

17.20: Μιχάλης Τσαπόγας

Το «ιδιώνυμο» στον νομοθετικό σχεδιασμό του Βενιζέλου: κανόνας ή εξαιρεση;

17.40: Κατερίνα Δέδε

Γερουσία: Η εργαλειοποίηση ενός θεσμού

18.00: Συζήτηση

18.20: Κλείσιμο της ημέρας με ένα ποτήρι κρασί

Ελεύθερον Βήμα, 25 Μαρτίου 1924

Παρασκευή 29 Νοεμβρίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΕΣΣΟΠΟΥΛΟΣ

10.00: Δημήτρης Ντούρος

Το ζήτημα της νομιμοποίησης της αβασίλευτης Δημοκρατίας και το εκκρεμές του πολιτειακού ζητήματος, 1924-1935

10.20: Κώστας Φραδέλλος

Νομοθετικά Διατάγματα και Αναγκαστικοί Νόμοι. Οι «Διόσκουροι» της νομοθεσίας της ανάγκης και η Β΄ Ελληνική Δημοκρατία, 1924-1935

10.40: Soraya Gasparetto Lunardi - Δημήτρης Δημούλης

«Παραμένοντας πλήρως(;) ακίνητος». Ο έλεγχος συνταγματικότητας των νόμων από τα ελληνικά δικαστήρια, 1924-1935

11.00: Ακρίτας Καΐδατζής

Δικαστήρια και πολιτική στη Β΄ Ελληνική Δημοκρατία

11.20: Συζήτηση

11.40: Διάλειμμα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 6

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΑΙΜΙΛΙΑ ΣΑΛΒΑΝΟΥ

12.00: Κώστας Τζιάρας

Από το «κατοχυρωτικό» στο «ιδιώνυμο»: Οι «αγώνες του πεζοδρομίου» στη διάρκεια της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας

12.20: Αχιλλέας Φωτάκης

«Αστυνομέυση με τον λαό, αστυνομέυση με συναίνεση». Η ίδρυση της Αστυνομίας Πόλεων στα χρόνια της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας

12.40: Κωστής Γκοτσίνας

Το ζήτημα των ναρκωτικών και οι διεθνείς του προεκτάσεις στα χρόνια της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας

13.00: Κώστας Παλούκης

Κόκκινος πανικός σε δημοκρατία υπό εξαιρεση: Η δολοφονία του αστυφύλακα Γυφτοδημόπουλου το 1931

13.20: Συζήτηση

13.50: Μεσημεριανή ανάπαυλα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 7

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΚΩΣΤΗΣ ΓΚΟΤΣΙΝΑΣ

15.30: Λένα Κορμά

Η ώρα του Ιπποκράτη. Εξελίξεις, πρόσωπα και γεγονότα στην αναδιοργάνωση της δημόσιας υγείας και της ιατρικής επιστήμης, 1924-1935

15.50: Γιώργος Γάσιος

Αγροτική μεταρρύθμιση και μετασχηματισμοί στην ύπαιθρο την περίοδο της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας

16.10: Γεωργία Μπακάλη

Η πρώτη διεμβόλιση του εργατικού συνδικαλισμού από κρατικούς μηχανισμούς (1924-1926): Από την ίδρυση «εθνικών σωματείων» στην επικράτηση «συντηρητικών στοιχείων» κατά το Γ΄ Συνέδριο της ΓΣΕΕ

16.30: Συζήτηση

16.50: Διάλειμμα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 8

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ

17.10: Λίνα Λούβη

Η διεθνής απομόνωση της εύθραυστης Δημοκρατίας (1924-1928)

17.30: Πέτρος Κώρης

Όμορες Δημοκρατίες: Η εργαλειοποίηση της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης από το βενιζελικό στρατόπεδο στο πλαίσιο του Εθνικού Διχασμού (1923-1932)

17.50: Αλέξανδρος Κεσσόπουλος

Επιρροές των δημοκρατιών της Βαϊμάρης και της Τσεχοσλοβακίας στον ελληνικό συνταγματισμό του μεσοπολέμου

18.10: Συζήτηση

Ελεύθερον Βήμα, 25 Μαρτίου 1924

Σάββατο 30 Νοεμβρίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 9

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΝΙΚΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ

10.00: Δημήτρης Μαλέσης

Εκκλησία της Ελλάδος: Παραταξιακές αντιπαραθέσεις, διχασμός και σχίσμα στον ελληνικό Μεσοπόλεμο

10.20: Γεώργιος Χρανιώτης

«Πειθαρχημένη δημοκρατία», απείθαρχοι στρατιώτες: Μορφές κοινωνικής σύγκρουσης στον ελληνικό στρατό την περίοδο του Μεσοπολέμου

10.40: Αλέξανδρος Μακρής

Οι παλαιοί πολεμιστές στη «δίνη» του πολιτειακού: Όψεις της πολιτικοποίησής τους τη δεκαετία του 1930

11.00: Αγνή Κολιαδήμου

Διώξεις πολιτικών αντιπάλων πριν και μετά το κίνημα της 1ης Μαρτίου 1935: παύσεις τοπικών παραγόντων και στρατοδικεία. Το παράδειγμα του στρατοδικείου Λάρισας

11.20: Συζήτηση

11.40: Διάλειμμα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 10

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΠΑΛΤΣΙΩΤΗΣ

12.10: Νικόλαος Μανιτάκης

Ήταν η Β΄ Ελληνική Δημοκρατία ξενόφοβη; Το νέο πολιτειακό καθεστώς και οι αλλοδαποί

12.30: Τάσος Κωστόπουλος

Πριν το «ιδιώνυμο». Επιτροπή Ασφαλείας, εκτοπίσεις και «προληπτική» επιβολή της δημόσιας τάξης κι εθνικής ασφάλειας στον Νομό Φλώρινας τη δεκαετία του 1920

12.50: Λεωνίδας Ντιλσιζιάν

Η ελληνική πολιτική απέναντι στις μειονότητες: Η περίπτωση των Αρμενίων της Ελλάδας την περίοδο 1924-1935

13.10: Ελένη Κυραμαργιού

Πολιτικές διαχείρισης της αστικής προσφυγικής αποκατάστασης στα χρόνια της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας

13.30: Συζήτηση

13.50: Διάλειμμα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 11

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΟΥΡΑΝΙΑ ΠΟΥΛΚΑΝΔΡΙΩΤΗ

14.20: Βασίλης Μόσχος

Λογοτέχνες και διανοούμενοι ως πολιτικό υποκείμενο: Δημόσιος λόγος, δραστηριότητα και διαχωρισμοί

14.40: Μανόλης Αρκολάκης

Η κινηματογράφηση των επετείων της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 (1924-1935)

15.00: Έλλη Λεμονίδου

1924-1935: Μετασχηματισμοί και νοηματοδοτήσεις της επετείου της 25ης Μαρτίου

15.20: Συζήτηση

15.40: Κλείσιμο συνεδρίου

Συμμετέχοντες / Συμμετέχουσες

- Αρκολάκης Μανόλης, Διδάκτορας Ιστορίας, ΕΑΠ
- Βόγλη Ελπίδα, Καθηγήτρια, ΔΠΘ
- Γάσιος Γιώργος, Διδάκτορας Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Γκοτσίνας Κωστής, Εντεταλμένος Ερευνητής, ΙΙΕ/ΕΙΕ
- Δέδε Κατερίνα, Κύρια Ερευνήτρια, ΙΙΕ/ΕΙΕ
- Δημούλης Δημήτρης, Καθηγητής, Fundação Getulio Vargas, Σάο Πάολο, Βραζιλία
- Gasparetto Lunardi Soraya, Καθηγήτρια, Κρατικό Πανεπιστήμιο Σάο Πάολο, Βραζιλία (UNESP)
- Καΐδατζής Ακρίτας, Αναπληρωτής Καθηγητής, ΑΠΘ
- Κεσσόπουλος Αλέξανδρος, Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Κολιαδήμου Αγνή, Διδασκίσσα Ιστορίας, ΑΠΘ
- Κορμά Λένα, Ερευνήτρια Γ΄, Κ.Ε.Ι.Ν.Ε., Ακαδημία Αθηνών
- Κουρουνδής Χαράλαμπος, Εντ. Διδασκαλίας, Νομική ΔΠΘ
- Κουσουρής Δημήτρης, Εντεταλμένος Ερευνητής, ΙΙΕ/ΕΙΕ
- Κουστένης Παναγιώτης, Διδάκτορας Πολιτικής Επιστήμης
- Κυραμαργιού Ελένη, Εντεταλμένη Ερευνήτρια, ΙΙΕ/ΕΙΕ
- Κώρης Πέτρος, Ερευνητής, Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Αθηνών

- Κωστόπουλος Τάσος, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, ΙΜΣ-ΙΤΕ
- Λεμονίδου Έλλη, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Πατρών
- Λιάγκα Μαργαρίτα, Υποψ. Διδασκίσσα Ιστορίας, ΑΠΘ
- Λούβη Λίνα, Ομότιμη Καθηγήτρια, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Λοχαΐτης Ρόδης, Υποψ. Διδάκτορας Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Μακρής Αλέξανδρος, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
- Μαλέσης Δημήτρης, Καθηγητής, Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων
- Μανιτάκης Νικόλας, Αναπληρωτής Καθηγητής, ΕΚΠΑ
- Μαραντζίδης Νικόλαος (Κόλιας), Msc Ιστορίας-Ανθρωπολογίας / Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης
- Μόσχος Βασίλης, Διδάκτορας Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Μπακάλη Γεωργία, Διδασκίσσα Ιστορίας, ΑΠΘ

- Μπαλτσιώτης Λάμπρος, Επίκουρος Καθηγητής, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Μπαχάρας Δημήτρης, Διδάκτορας Ιστορίας
- Ντιλσιζιάν Λεωνίδας, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Ντούρος Δημήτρης, Διδάκτορας Ιστορίας, ΕΚΠΑ
- Παλούκης Κώστας, Διδάσκων, Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙΠΛΕ)
- Παπαβλασόπουλος Ευθύμης, Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Παπακονδύλης Γιάννης, Διδάκτορας Ιστορίας, ΕΚΠΑ
- Πολυκανδριώτη Ουρανία, Διευθύντρια Ερευνών, ΙΙΕ/ΕΙΕ
- Ποταμιάνος Νίκος, Εντεταλμένος Ερευνητής, ΙΜΣ/ΙΤΕ
- Σαλβάνου Αιμιλία, Διδασκίσσα ΕΑΠ
- Τατάγια Μαρία, Διδασκίσσα Νομικής, Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης
- Τεγόπουλος Σάββας Γ., Διδάκτορας Ιστορίας, ΕΚΠΑ
- Τζιάρας Κώστας, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, ΑΠΘ

- Τσαπόγας Μιχάλης, Διδάκτορας Νομικής, Πανεπιστήμιο Μονάχου
- Τσιρώνης Θεοδόσης, Διδάκτορας Ιστορίας, Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης
- Φραδέλλος Κώστας, Υποψ. Διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Κρήτης - ΙΜΣ/ΙΤΕ
- Φωτάκης Αχιλλέας, Εντεταλμένος Διδάσκοντας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- Χατζηιωάννου Μαρία Χριστίνα, Ομότιμη Διευθύντρια Ερευνών, ΙΙΕ/ΕΙΕ
- Χρανιώτης Γεώργιος, Διδάκτορας Ιστορίας, ΑΠΘ

Επιστημονική Επιτροπή

- Κωστής Γκοτσίνας, ΙΙΕ/ΕΙΕ
- Κατερίνα Δέδε, ΙΙΕ/ΕΙΕ
- Αλέξανδρος Κεσσόπουλος, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Ελένη Κυραμαργιού, ΙΙΕ/ΕΙΕ
- Λάμπρος Μπαλτσιώτης, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Νίκος Ποταμιάνος, Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας

Γραμματεία συνεδρίου

- Μαργαρίτα Λιάγκα, ΙΙΕ/ΕΙΕ